

LLETRES
NEGRES
I DIES
BLAUSPERE
ANTONI
PONSLA IMPORTÀNCIA DE
L'ESTRUCTURA

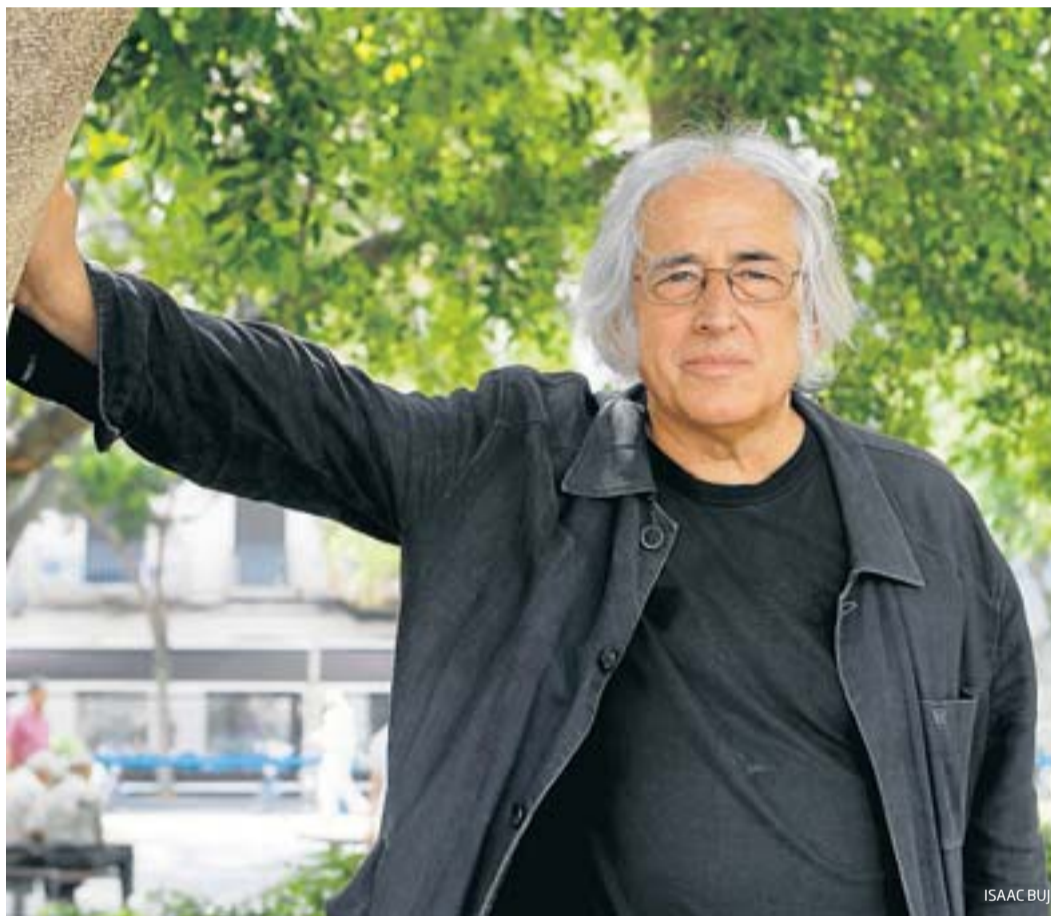
En parlar de les virtuts d'una novel·la, se sol fer referència a la credibilitat i el carisma dels personatges, a la potència i l'atractiu de l'argument, a la veracitat de la societat o del món que s'hi retrata, i a l'estil de prosa amb què s'expressa i es relliga tot plegat. No se sol parlar tant, en canvi, de l'estructura, la manera com l'autor decideix distribuir els materials narratius i organitzar la història. És un error. Qualsevol lector entrenat sap que l'estructura d'una novel·la és decisiva: aporta sentit, defineix i dona cos a l'atmosfera emocional del conjunt i, també, dirigeix la interpretació del lector.

L'entramat d'històries encadenades i plurals que forma *Les primaveres i les tardors*, de Baltasar Porcel, reforça l'esperit col·lectiu que mou la família protagonista i és la concreció textual de la idea força de la novel·la, que diu que passat, present i futur són una mateixa cosa perquè tot és ara i aquí. També la polifonia faulkneriana d'*El mar*, de Blai Bonet, amb veus complementàries i antagòniques, és l'encarnació de les convulsions íntimes i sociohistòriques que hi són literaturitzades. Qualcú s'imagina què serien les obres de Porcel i Bonet si fossin iguals en estil, personatges i ambients, però estiguessin muntades d'una altra manera? Ningú no pot imaginar-s'ho, perquè l'estructura que presenten és part essencial del que són.

El carro de Selene, la darrera novel·la del també contista, periodis-

La nova novel·la de Llorenç Capellà i el nou director del Centre d'Arts Santa Mònica

'El carro de Selene', de Capellà i publicada per l'editorial Meteora, presenta una simbiosi similar entre l'estructura narrativa, el món que retrata i la visió de la història que ofereix

ta, dramaturg i poeta Llorenç Capellà (Montuïri, 1946), publicada per l'editorial Meteora, presenta una simbiosi similar entre l'es-

tructura narrativa, el món que retrata i la visió de la història que ofereix. Capellà ha escrit una novel·la ambiciosa i coral, situada al

cor d'alguns dels conflictes més importants –per simbolisme ideològic, per impacte humà i geoestratègic o per avís del que s'acostava– del segle XX: la Guerra Civil espanyola, la Segona Guerra Mundial i la Guerra d'Indoxina. El protagonista és un català republicà que, després de la derrota del 39, va exiliar-se a França. Després de sobreviure a l'ocupació nazi del país, el trobam al París alliberat, on conviu amb Madame Claude, una comunista de pedra picada que va participar en el conflicte espanyol a les files de les Brigades Internacionals. Ansiós per trobar la seva germana desapareguda, la Selene mitologitzada del títol, el protagonista s'enrola a la Legió Estrangera i va a combatre a la Indoxina, que amb pocs anys serà escenari d'una lluita colonial i tauler d'escacs de la guerra freda.

Per gestionar i treure tot el suc a la diversitat d'èpoques, personatges i geografies que poblen la novel·la –a més de la Barcelona i la Indoxina en guerra i del París tot just alliberat, també anam a Austràlia i passam pel lloc natal del protagonista, Puigboscà–, Capellà opta per construir la seva història a còpia de passatges breus i intensos, sempre narrats en primera persona, però cronològicament discontinus i plens de salts espacials i canvis d'escenaris. Aquests passatges, que en ocasions semblen les entrades d'un dietari nerviós, se succeeixen per afinitats no òbvies, fan pensar en els moviments d'una espiral –marejadora, sense principi ni fi, de sentit elusiu– i acaben formant un collage vistós i agressiu. Com la història que viuen i pateixen els protagonistes del llibre.

JAUME REUS MORRO

L'historiador de l'art i gestor cultural mallorquí ha estat triat, mitjançant concurs públic, nou director del Centre d'Arts Santa Mònica de Barcelona. Entre altres treballs, Reus és l'autor d'*Art i conjuntura. La jove plàstica a Mallorca 1970-1978*, potser l'assaig més complet sobre la tropa d'artistes plàstics mallorquins que durant els 70 varen combatre l'oficialisme estantís de l'època –el postimpressionisme d'influència local, en paraules de Guillem Frontera– tot incorporant, i adaptant a la realitat d'aquí, els llenguatges, les tècniques i els motius de l'art modern internacional. Són pocs els que, a Barcelona o a Catalunya, saben res del que va passar a Mallorca, en l'àmbit cultural, a les acaballes del franquisme. Massa vegades m'he topat amb suposats entusiastes de l'art que feien cara de pòquer quan els parlava d'Andreu Terrades o Bartomeu Cabot. Confiam que Jaume Reus tingui prou recursos i llibertat de moviments per, qualche dia, muntar una bona exposició que mostri –art i literatura tot junt– el fecundíssim bullici creatiu que, durant un temps, va fer pensar que podríem ser un país potent, culte, lliure i normal. ♦♦

LLORENÇ
CAPELLÀ HA
ESCRIT UNA
NOVEL·LA
AMBICIOSA
I CORAL,
SITUADA AL
COR
D'ALGUNES
DELS
CONFLICTES
MÉS
IMPORTANTES

EL MOSTRADOR

'EL PUIG DE RANDA I LES FONTS DEL SEU ENTORN'

Vicenç M. Rosselló i Verger i Josep Sacarès Mulet han fet un llibre sobre el riquíssim patrimoni hidràulic de la zona del puig de Randa, partió natural entre els pobles de Lluçmajor i Algaida. Publicat per la col·lecció Panorama de l'Ajuntament d'Algaida, *El puig de Randa i les fonts del seu entorn* inclou explicacions, dibuixos i fotografies de tota mena de fonts, mines, síquies, fibres, abeuradors, safarejos, molins i basses, i és el resultat d'una investigació històrica, geogràfica i etnològica. ♦♦

'ELS GERMANS KARAMÀZOV'

Fiódor Dostoiévski (1821-1881) és, segons resa la contracoberta de la reedició tot just publicada per Club Editor –en la versió feta per Joan Sales durant els 60 i revisada per Arnau Barrios–, el testament literari de l'autor que més ha marcat la literatura mundial de cap a cap del segle XX, des de Sartre fins a Coetzee. Juntament amb *Crim i càstig*, *Els germans Karamàzov* és l'obra cabdal d'un dels gegants de la literatura universal. És densa, filosòfica, angoixant, intensa. És imprescindible. ♦♦

'L'ESPILL NÚM. 47'

El nou número de la revista *L'Espill*, fundada per Joan Fuster, publicada per Universitat de València i Tres i Quatre, dedica el dossier central a la figura i l'obra de l'escriptor, polític i pensador de Felanitx Joan Estelrich. Títulat *El món d'ahir de Joan Estelrich*, el dossier inclou articles de Valentí Puig, Manuel Jorba, Sílvia Coll-Vinent, Antoni Martí Monterde, Jordi Amat i Xavier Pla, i ofereix una visió polièdrica de la complexa i molt turbulenta vida i pensament d'Estelrich, una figura cada pic més reivindicada. ♦♦

